

ใบความรู้ เรื่อง ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ยุโรปและแอฟริกา : พิบัติภัย ใ้ใจสิ่งแวดล้อม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา ๑
รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ภัยพิบัติในทวีปแอฟริกา

ทวีปแอฟริกามีปัญหาภัยธรรมชาติในหลายด้าน โดยมีภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป ดังนี้

๑. ภัยแล้ง

ภัยแล้งในทวีปแอฟริกามีความรุนแรงมากกว่าทวีปอื่น ๆ มากเนื่องจากดินมีความชื้นต่ำ เพราะพื้นที่ทวีปแอฟริกาส่วนใหญ่อยู่ในเขตร้อน น้ำในดินจึงระเหยออกไปมาก ประกอบกับการวางตัวของเทือกเขาที่ขวางกั้นลมจากทะเลทำให้ความชื้นมาในทวีปได้น้อย รวมถึงการไหลของกระแสน้ำเย็นที่เลียบชายฝั่งของทวีปแอฟริกาเป็นแนวยาวทำให้สภาพภูมิอากาศยังมีความแห้งแล้งเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ประชาชนขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ แหล่งผลิตทางการเกษตรลดลง นำไปสู่การลุกป่าเพื่อหาแหล่งน้ำและอาหาร ตลอดจนเกิดปัญหาชุมชนแออัดเพราะประชาชนเข้ามาอาศัยในเขตเมืองเพื่อเข้าถึงแหล่งน้ำ วิธีป้องกันและแก้ไขทำโดย วางแผนจัดการใช้น้ำ กักเก็บน้ำในฤดูฝนให้มากที่สุด เพื่อนำน้ำไว้ใช้ในช่วงเกิดภัยแล้ง ปลูกพืชคลุมดินเพื่อเพิ่มความชื้นในดิน

ภาพ ภัยแล้งบริเวณทะเลทรายนามิเบีย

ภาพโดย K-H. Gebhardt จาก Pixabay

<https://pixabay.com/th/photos/นามิเบีย-การท่องเที่ยว-แอฟริกา-ช้าง-1057552/>

๒. ไฟป่า

ไฟป่าในทวีปแอฟริกามีเกิดขึ้นบริเวณป่าดิบชื้นตอนกลางของทวีปรวมถึงเขตทุ่งหญ้าเขตร้อน สาเหตุของภัยแล้งที่เกิดขึ้นมากในทวีปแอฟริกาส่งผลให้อากาศแห้ง พืชพรรณธรรมชาติจึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดไฟป่าได้ง่าย รวมถึงการกระทำของมนุษย์เช่นการเผาเพื่อกำจัดวัชพืช และการขาดความรู้ความเข้าใจต่อการวางแผนแก้ไขปัญหไฟป่าอย่างถูกวิธี ตลอดจนการขาดแคลนเทคโนโลยีที่ดีในการแก้ไขปัญหาไฟป่าส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้เกิดความเสียหาย แหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของมนุษย์และสัตว์ป่าลดลง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก วิธีป้องกันและแก้ไขคือการทำแนวกันไฟ ใช้สารเคมีในการดับไฟ ใช้น้ำดับไฟป่า ตลอดจนออกกฎหมายควบคุมการจุดไฟเผาซากพืชจากการเกษตร

ภาพ ไฟป่าในเขตทุ่งหญ้าสะวันนาของทวีปแอฟริกา

ภาพโดย Manfred Richter จาก Pixabay

<https://pixabay.com/th/photos/ตอไม้-ไฟ-คุ-บันทึก-ไฟป่า->

[เรื่องแสง-5707332/](#)

๓. อุทกภัย

ปัญหาอุทกภัยในทวีปแอฟริกามีสาเหตุจากการเกิดฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานจากอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน นำไปสู่การเกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก ในส่วนกิจกรรมของมนุษย์ก็เป็นสาเหตุที่สำคัญ เช่น การสร้างบ้านเรือนขวางทางน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า ตลอดจนการวางระบบการระบายน้ำที่ไม่ได้มาตรฐานส่งผลให้น้ำท่วมบ้านเรือนประชาชน สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ระบบนิเวศได้รับความเสียหาย วิธีแก้ไขสามารถทำได้โดยการไม่สร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำผ่าน ปรับปรุงระบบระบายน้ำปลูกต้นไม้บริเวณต้นน้ำเพื่อดูซับมวลน้ำ

๔. โรคระบาดรุนแรง

โรคระบาดรุนแรงในทวีปแอฟริกา มีหลายโรค เช่น โรคมาลาเลีย ไข้เลือดออก อหิวาตกโรค อีโบล่า เป็นต้น ทั้งนี้สาเหตุของการเกิดโรคระบาด เกิดจากภูมิอากาศเขตร้อน เป็นแหล่งกำเนิดโรคระบาดเฉพาะถิ่นจำนวนมาก ประกอบกับความไม่ก้าวหน้าทางการแพทย์ในประเทศต่างๆของทวีปแอฟริกา ส่งผลให้เกิดโรคระบาดจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสุขภาวะของประชาชนในประเทศต่างๆของทวีปแอฟริกา ค่าเฉลี่ยอายุขัยประชากรของทวีปอยู่ในระดับต่ำที่สุด เพราะ ประชาชนเจ็บป่วยล้มตายจากโรคระบาดจำนวนมาก รวมถึงการเสียชีวิตจำนวนมากในการรักษา วิธีการป้องกันและแก้ไขคือ ให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

ภาพ เด็กในทวีปแอฟริกาที่ป่วยเป็นโรคไข้มาลาเลีย

ภาพโดย kone kassoum จาก Pixabay

<https://pixabay.com/th/photos/เด็กแอฟริกัน-มาลาเลีย-อีโบล่า-ชมheng-1381557/>

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา

ทวีปแอฟริกาก็มีปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหลายปัญหา ดังนี้

๑. ทรัพยากรน้ำ

ทวีปแอฟริกามีปัญหาขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง ทั้งนี้เกิดจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบสูงจำนวนมาก ส่งผลให้พื้นที่กักเก็บน้ำมีจำกัด รวมถึงฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลเพราะสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบให้ปริมาณน้ำสะอาดไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของประชาชน สุขภาวะของประชาชนจึงไม่ดี ไม่มีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอวิธีป้องกันและแก้ไข สามารถทำได้โดยวางแผนการจัดการน้ำให้มีน้ำใช้เพียงพอ ทำแหล่งกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ชุดน้ำบาดาลที่มีอยู่จำนวนมากมาใช้ทดแทนน้ำผิวดิน

ภาพ ชาวอูกันดาที่เผชิญภาวะขาดแคลนน้ำ

ภาพโดย Charles Nambasi จาก Pixabay

<https://pixabay.com/th/photos/แอฟริกา-คนของอูกันดาขอโต้แย้ง-อูกันดา-2665146/>

๒. ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในทวีปแอฟริกาเกิดจากภัยแล้งที่รุนแรง ทำให้ดินมีสภาพเป็นดินทรายแห้งแล้งตลอดจนการขาดแคลนความรู้ในการบำรุงดินของประชาชน จึงทำกิจกรรมที่ทำลายคุณภาพของดินให้เสื่อมโทรมลง เช่นการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงส่งผลกระทบให้ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมลงส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย จำนวนอาหารจึงไม่เพียงพอเกิดภาวะขาดแคลนอาหารตามมาวิธีป้องกันและแก้ไขคือ ให้ความรู้การพัฒนาที่ดินแก่ประชาชน บำรุงคุณภาพดิน ปรับปรุงให้ดินสามารถเพาะปลูกได้

๓. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ทรัพยากรป่าไม้ในทวีปแอฟริกาอยู่ในภาวะวิกฤต อันเนื่องมาจากการตัดไม้ไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงนำไปสู่ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าลดลงต่อมารวมถึงการล่าสัตว์เพื่อค้าอวัยวะสัตว์ป่า ทำให้ระบบนิเวศในทวีปแอฟริกาเสียสมดุล พื้นที่ป่าไม้ที่ลดลงนำไปสู่ภัยธรรมชาติอื่น ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สัตว์ป่าเสี่ยงสูญพันธุ์ วิธีป้องกันและแก้ไขสามารถทำได้โดยการออกกฎหมายควบคุมสัมปทานการทำอุตสาหกรรมป่าไม้ ออกมาตรการอนุรักษ์สัตว์ป่า สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ภาพ การทำอุตสาหกรรมป่าไม้ในประเทศคองโก
ภาพโดย Wolfgang Claussen จาก Pixabay
<https://pixabay.com/th/photos/เก้า-ต้นไม้-เข่น-ไม้-ขนเผ่า-3785535/>

๔. ทรัพยากรแร่และพลังงาน

ทวีปแอฟริกาแม้จะมีทรัพยากรแร่และพลังงานอยู่มากแต่ปัจจุบันการใช้ทรัพยากรแร่และพลังงานในกิจกรรมทางเศรษฐกิจในปริมาณที่มากทำให้เกิดความขาดแคลนทรัพยากรในหลายประเทศของทวีปแอฟริกา ส่งผลกระทบให้เกิดมลพิษต่อสภาพดิน แหล่งน้ำ และทางอากาศจากการทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ตลอดจนการเกิดภาวะโลกร้อน วิธีป้องกันและแก้ไขคือการใช้พลังงานสะอาด ใช้พลังงานทดแทนการใช้แร่พลังงานรูปแบบเก่า เช่นการใช้พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ แทนการใช้พลังงานจากปิโตรเลียมและพลังงานถ่านหิน เป็นต้น

ภาพ การทำเหมืองแร่ในทวีปแอฟริกา

ภาพโดย shibang จาก Pixabay

<https://pixabay.com/th/photos/เครื่องกล-ของฉันทัน-สถานที่ก่อสร้าง-2653706/>

๕. ขยะและสิ่งปฏิกูล

ทวีปแอฟริการมีปัญหาขยะและสิ่งปฏิกูล ซึ่งมีสาเหตุจากการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์จากประเทศที่พัฒนาแล้วมาทิ้งในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนการจัดการขยะครัวเรือนในเขตเมืองของประเทศต่างๆในแอฟริกาที่ไม่มีการจัดการที่ดีส่งผลกระทบต่อให้มีขยะจำนวนมากลงสู่แหล่งน้ำหรือกองเป็นของเสียอยู่ในแผ่นดิน ทำให้ทรัพยากรน้ำและดินเสื่อมโทรม เกิดแหล่งสะสมเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในทวีปแอฟริกา ดังนั้นวิธีป้องกันและแก้ไขคือออกกฎหมายห้ามการนำเข้าขยะมีพิษจากต่างประเทศ ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศในสนธิสัญญาบาเซล

ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนแยกขยะ

ภาพโดย PDPics จาก Pixabay

<https://pixabay.com/th/photos/เรื่องที่น่าสนใจ-สกปรก-ขยะ-ทิ้ง-กอง-166495/>